

Miljøverndepartementet
v/avdeling for klima- og forurensningssaker
Boks 8013 Dep
0030 Oslo

Statens forurensningstilsyn
Postboks 8100 Dep, 0032 Oslo
Besøksadresse: Strømsveien 96

Telefon: 22 57 34 00
Telefaks: 22 67 67 06
E-post: postmottak@sft.no
Internett: www.sft.no

Dato: 13.07.2009
Vår ref.: 2009/691
Deres ref.:
Saksbehandler: Anne E. Stoltenberg, telefon: 22573796

Utkast til statlig planretningslinje for klima og energiplanlegging i kommunene - Høring

SFT viser høringsbrev av 20. mai 2009 fra Miljøverndepartementet med utkast til statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging i kommunene. Høringsfristen var satt til 20. juli 2009, men ble i e-post av 19. juni utsatt til 1. august 2009.

SFT ser det som svært positivt at det nå er utarbeidet et forslag til statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging i kommunene. Kommunene har betydelige virkemidler mht. å kunne redusere klimagassutslippene, og er derfor sentrale aktører når vi skal redusere utslippene i Norge i h.h.t. målsetningen i Klimaforliket. Det er derfor viktig at retningslinjene er tydelige og at de raskt kan bli gjort gjeldende.

Våre merknader til forslaget er gitt nedenfor.

Forslag til endringer i retningslinjen:

Det er i retningslinjen ikke tatt inn noe om hva som skjer dersom den ikke følges opp av en kommune. SFT savner et punkt i retningslinjen om at den kan gi grunnlag for innsigelse. Det står imidlertid i kommentarenes punkt 2 om virkning at den statlige planretningslinjen kan gi grunnlag for innsigelse fra fylkesmennene, som fagmyndighet på miljøområdet, der arealplaner anses å være i strid med retningslinjen. Fylkesmennenes innsigelsesadgang går også frem av plan- og bygningsloven § 5-4. SFT mener likevel at det bør gå tydelig frem av retningslinjen at berørte statlige fagorgan kan fremme innsigelse dersom retningslinjen ikke følges opp. Vi foreslår følgende nytt punkt 5:

5. Innsigelse, merknad og klage

Berørte statlige fagorgan, særskilt fylkesmannen som fagmyndighet på forurensningsfeltet, fylkeskommune og nabokommune bør fremme innsigelse, eventuelt merknad, der kommunale arealplaner er i strid med, eller unnlater å følge opp, statlig

planretningslinje for klima- og energiplanlegging i kommunene. De samme berørte organer bør gi faglige råd og merknader til andre typer planer etter plan- og bygningsloven dersom disse retningslinjene ikke følges opp i slike planer.

I tilfelle der kommunen har fattet vedtak som kan påklages, kan brudd på denne retningslinjen være momenter ved behandlingen av en klage.

SFT savner også en klar ansvarsfordeling mellom kommunen, fylkeskommunen og Fylkesmannen. Vi mener dette bør gjengis i retningslinjene. Følgende tekst foreslås som nytt punkt 2:

Følgende instanser har ansvar for å følge opp disse retningslinjene:

- a) Kommunen og fylkeskommunen skal påse at punkt x,x og x i disse retningslinjene blir ivaretatt innenfor deres ansvars- og påvirkningsfelt.*
- b) Fylkesmannen skal gi nødvendige innsigelser eller merknader for å sikre at pkt. x, x og x i disse retningslinjene blir ivaretatt.*
- c) Fylkesmannen skal, i samråd med fylkeskommunen, gi kommunene veiledning for å sikre at kommunen i sitt arbeid ivaretar pkt. x, x og x i disse retningslinjene.*

Med kommune siktes det i denne statlige retningslinjen til både fylkeskommuner og kommuner, så sant ikke noe annet fremgår av sammenhengen.

Dersom flere kommuner går sammen om å utarbeide en felles klima- og energiplan, må innholdet forankres politisk i den enkelte kommune.

I punkt 3 "Krav til klima- og energiplanlegging", andre avsitt forslår vi følgende endringer:

Fylkeskommunen skal *legge* denne retningslinjen til grunn for regional planlegging innenfor eget ansvars- og påvirkningsfelt.

I punkt 3 "Krav til klima- og energiplanlegging", foreslår vi også i fjerde avsnitt følgende endringer:

Revisjon av planer som behandler klima- og energispørsmål, *skal* vurderes regelmessig og minst hvert fjerde år, jf. bestemmelsen om revisjon av kommunal planstrategi (plan- og bygningsloven § 10-1).

I punkt 4 "Innholdet i plan som behandler klima- og energispørsmål" foreslår vi i bokstav a) følgende endringer:

- a) Informasjon om og *kartlegging* av utslipp i kommunen fordelt på kilder/sektorer. Alle kilder som innebærer direkte utslipp av klimagasser innenfor kommunens grenser, skal inkluderes.

I punkt 4 "Innholdet i plan som behandler klima- og energispørsmål" foreslår vi i bokstav e) andre setning å ta ut "*i størst mulig grad*", slik at setningen lyder:

Tiltakene/virkemidlene skal være koplet til oppnåelse av de målene som er satt av kommunen.

Forslag til endringer i de utfyllende kommentarene:

SFT mener, som nevnt ovenfor, at det er viktig å være tydelig på at berørte statlige fagorgan bør fremme innsigelse dersom kommunale arealplaner er i strid med retningslinjene, eller dersom kommunen ikke følger opp. Vi ønsker derfor at det i andre avsnitt under punkt 2 "Virkning", 2. setning gjøres følgende endring:

Dette innebærer at den statlige retningslinjen også *gir* grunnlag for innsigelse fra fylkesmennene, som fagmyndighet på miljøområdet, der arealplaner anses å være i strid med retningslinjen.

I punkt 3. "Krav til klima- og energiplanlegging", siste avsnitt i "Bakgrunn" bør samsvare med forslaget vårt til endring i retningslinjen:

Planene som behandler klima- og energispørsmål, *skal* revideres regelmessig, og minst hvert fjerde år.

I punkt 3 "Krav til klima- og energiplanlegging", avsnitt "Interkommunalt samarbeid", mener vi at det bør gå fram at kommunen bør *oppfordres* til å utarbeide felles klima- og energiplan, i stede for at det er "aktuelt" og at de "kan". Bakgrunnen for at vi mener det er viktig med en slik oppfordring, er at det er en stor fordel med regionale planer fordi flere av spørsmålene, spesielt når det gjelder tiltakene i areal- og transportplan må ses i en regional sammenheng og i regionale planer.

Vi mener at retningslinjen med utfyllende kommentarer slik den nå foreligger, fremstår noe mer som en energiplan enn en helhetlig plan for å redusere klimautslipp i kommunene. Spesielt i de utfyllende kommentarene er det lagt større vekt på tiltak for stasjonær energi og landbrukstiltak enn areal- og transporttiltak og avfall. SFT mener det må komme tydeligere fram at planen også må inneholde vurderinger og tiltak for å redusere utslipp fra avfall og transportsektoren. Kommunen har også viktige virkemidler innenfor disse områdene. Vi foreslår følgende tekst i de utfyllende kommentarene, punkt 4 etter avsnittet "tiltak og virkemidler":

Areal- og transporttiltak

For å redusere utslipp innen transportsektoren er det nødvendig å tilrettelegge for å dempe veksten i biltransporten, blant annet gjennom økte kollektivsatsning. Samtidig må det tilrettelegges for reduserte utslipp fra det enkelte kjøretøy.

Kommunene kan gjennomføre en rekke tiltak knyttet til arealplanlegging som har konsekvenser på lengre sikt. Strukturelle endringer i arealbruken består i at handlesentre og næringsvirksomhet legges til steder som genererer lite transportarbeid, og at utbygging av slike funksjoner og boliger legges konsentrert til knutepunkter som betjenes

av kollektivtrafikk. Det er behov for et nært samarbeid mellom fylkeskommuner, bykommuner og omlandskommuner for å tilrettelegge for gode og sammenhengende gang- sykkel og kollektivtilbud, og en konsentrert arealbrukspolitikk. Spesielt i regioner med befolkningstilvekst og høy byggeaktivitet er dette viktig.

Kommunen bør i klimaplanen utrede pakker av virkemidler som for eksempel å styrke kollektivtilbudet og bygge flere gang- og sykkelveier kombinert med virkemidler for personbiltrafikken som rushtidsavgift og parkeringsrestriksjoner. Bruk av disse virkemidlene fordrer et nært regionalt samarbeid mellom, kommunene, fylkeskommunen, fylkesmannen og staten.

Kommunen kan videre medvirke til at kollektivtrafikken benytter lavutslippskjøretøy og selv gå foran med et godt eksempel i den kommunale innkjøpspolitikken, for eksempel ved å kjøpe inn biler med lavt utslipp av klimagasser pr. kilometer eller nullutslippsbiler.

Rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging av 20. august 1993 gir føringer om arealbruk, og legges til grunn ved arbeidet med klima og energiplaner. (<http://www.lovdatab.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-19930820-0817.html>.)

Stortingsmelding nr. 23 (2001-2002) Bedre miljø i byer og tettsteder (www.md.dep.no) og den til enhver tid gjeldende Nasjonal Transportplan (www.sd.dep.no) gir informasjon om tiltak og virkemidler for å redusere klimautslipp innen transportsektoren.

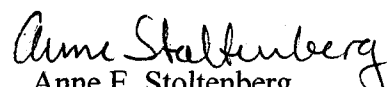
SFT savner også at det står noe i veiledningsmaterialet om kommunens egen drift i punkt 4, etter avsnittet om areal- og transporttiltak, se ovenfor. Vi foreslår følgende tekst:

Kommunens egen drift

Kommunene kan sette krav knyttet til klimagassutslipp fra private aktører som leverer varer og tjenester til kommunal drift. Innføring av miljøledelsessystemer i kommunale virksomheter er et godt tiltak for å arbeide systematisk med å redusere klimagassutslippene fra innkjøp og drift i virksomhetene. Blant annet er Miljøfyrtårnsordningen en nasjonal miljøsertifisering for små og mellomstore bedrifter og offentlige virksomheter. Noen kommuner er ISO 14001-sertifiserte. Etater og virksomheter med stor miljøbelastning skal sertifiseres etter ISO 14001 eller EMAS, andre skal benytte Miljøfyrtårnsertifisering.

Med hilsen

Alice Gaustad
seksjonssjef

Anne E. Stoltenberg
rådgiver